

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2017)0485

Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem (rezolucja)

Rezolucja nieustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kazachstanu, z drugiej strony (12409/2016 – C8-0469/2016 – 2016/0166(NLE) – 2017/2035(INI))

(2018/C 369/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (12409/2016),
- uwzględniając projekt Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kazachstanu, z drugiej strony (09452/2015),
- uwzględniając wniosek o udzielenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 31 ust. 1 i art. 37 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 91, art. 100 ust. 2, art. 207 i art. 209 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 218 ust. 6 lit. a) (C8-0469/2016),
- uwzględniając podpisanie Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, które miało miejsce w dniu 21 grudnia 2015 r. w Astanie w obecności wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawiciel) Federiki Mogherini,
- uwzględniając tymczasowe stosowanie od dnia 1 maja 2016 r. części Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy wchodzących w zakres wyłącznych kompetencji UE,
- uwzględniając ciągłą realizację Umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem podpisanej w dniu 23 stycznia 1995 r., od czasu wejścia tej umowy w życie w dniu 1 lipca 1999 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 listopada 2012 r. zawierającą zalecenia Parlamentu Europejskiego dla Rady, Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w sprawie negocjacji na temat udoskonalonej umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kazachstanu, w tym rezolucje z dnia 10 marca 2016 r. ⁽²⁾, 18 kwietnia 2013 r. ⁽³⁾, 15 marca 2012 r. ⁽⁴⁾ oraz 17 września 2009 r. w sprawie Jewgienija Żowtisa (Kazachstan) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 419 z 16.12.2015, s. 159.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0083.

⁽³⁾ Dz.U. C 45 z 5.2.2016, s. 85.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 251 E z 31.8.2013, s. 93.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 224 E z 19.8.2010, s. 30.

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej⁽¹⁾ oraz z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie realizacji i przeglądu strategii UE wobec Azji Środkowej⁽²⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 19 stycznia 2017 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Umowy dotyczącej kontynuowania Międzynarodowego Centrum Nauki i Techniki⁽³⁾, które utworzono w Astanie w Kazachstanie,
  - uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji⁽⁴⁾,
  - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 22 czerwca 2015 r. i z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie strategii UE wobec Azji Środkowej,
  - uwzględniając czwarte sprawozdanie z postępu prac z dnia 13 stycznia 2015 r., opracowane przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i służby Komisji w związku z realizacją przyjętej w 2007 r. strategii UE wobec Azji Środkowej,
  - uwzględniając coroczny dialog dotyczący praw człowieka prowadzony przez UE i Kazachstan,
  - uwzględniając różne posiedzenia UE–Azja Środkowa,
  - uwzględniając art. 99 ust. 2 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinię Komisji Handlu Międzynarodowego (A8-0335/2017),
- A. mając na uwadze, że Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy powinna doprowadzić do wyraźnego pogłębienia i zacieśnienia więzi politycznych i gospodarczych między obiema stronami z korzyścią dla ludności Kazachstanu i UE, pod warunkiem poszanowania i uwzględniania istniejących różnic oraz konkretnych politycznych, gospodarczych i społecznych warunków stron Umowy;
- B. mając na uwadze, że Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy (art. 1) mogłaby wzmocnić ramy określające przestrzeganie zasadniczych elementów, takich jak poszanowanie demokracji, praworządności, praw człowieka i zasad gospodarki rynkowej, przewidziane już w umowie o partnerstwie i współpracy, o ile wdrażanie wszystkich klauzul zostanie poddane ścisłemu i skutecznemu mechanizmowi monitorowania opartemu na jasnych punktach odniesienia i terminach; mając na uwadze, że przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia zostało dodane jako nowy zasadniczy element (art. 11);
- C. mając na uwadze, że Kazachstan jest pierwszym państwem Azji Środkowej, które zawarło Umowę o wzmocnionym partnerstwie i współpracy z UE; mając na uwadze, że Umowa, po jej ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie i Parlament Europejski, zastąpi umowę o partnerstwie i współpracy z 1999 r., oraz mając na uwadze, że treść Umowy została podana do publicznej wiadomości w dniu 15 lipca 2015 r.;
- D. mając na uwadze, że Umowa zawiera postanowienia dotyczące całego szeregu nowych dziedzin współpracy, które zarówno leżą w politycznym i gospodarczym interesie UE, jak i nadają się do tego, aby wesprzeć Kazachstan w nowej fazie modernizacji, będącej celem wysiłków podejmowanych przez ten kraj, a jednocześnie gwarantuje współpracę w kontekście globalnych wyzwań, zwłaszcza jeżeli chodzi o zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy z korzyścią dla wszystkich obywateli, zachowanie różnorodności kulturowej, ochronę środowiska i uporenie się ze skutkami zmiany klimatu stosownie do zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego, a także zapewnienie pokoju i współpracę regionalną;
- E. mając na uwadze, że od maja 2016 r. tymczasowo stosowane są dwie trzecie postanowień Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy;
- F. mając na uwadze, że w ramach swoich uprawnień Parlament Europejski jest gotów aktywnie zaangażować się na rzecz rozwoju i kształtowania konkretnych dziedzin współpracy z Kazachstanem, łącznie ze stosunkami parlamentarnymi;

⁽¹⁾ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 91.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0121.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0007.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0484.

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

G. mając na uwadze, że Kazachstan przystąpił do WTO w dniu 1 stycznia 2016 r.;

H. mając na uwadze, że Kazachstan przystąpił do Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisja Wenecka) w marcu 2012 r.;

Przepisy ogólne dotyczące stosunków między UE a Kazachstanem oraz Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy

1. podkreśla, że zacieśnienie stosunków politycznych, gospodarczych i kulturalnych między UE a Kazachstanem musi opierać się na wspólnym zobowiązaniu, by przestrzegać uniwersalnych wartości, szczególnie w odniesieniu do demokracji, praworządności, dobrych rządów i poszanowania praw człowieka, a także musi kierować się obopólnymi interesami;

2. zwraca uwagę na strategię zbliżenia z UE konsekwentnie realizowaną przez Kazachstan; podkreśla zasadniczy wkład tego kraju w realizację strategii UE wobec Azji Środkowej, która to strategia zostanie poddana dogłębniejszemu przeglądowi w 2019 r.;

3. przyjmuje z zadowoleniem, że Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy stanowi solidną podstawę do pogłębienia stosunków; zwraca uwagę, że Kazachstan jest pierwszym krajem partnerskim Azji Środkowej, z którym UE negocjowała i podpisała Umowę o wzmocnionym partnerstwie i współpracy; uważa, że ta umowa nowej generacji stanowi dobry wzór, który mógłby być w przyszłości stosowany również w innych krajach tego regionu;

4. przyjmuje z zadowoleniem wyrażoną w Umowie o wzmocnionym partnerstwie i współpracy ambicję zacieśnienia współpracy i znacznego wzmocnienia więzi gospodarczych między UE a Kazachstanem w różnych obszarach budzących obawy i będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak demokracja i praworządność, prawa człowieka i podstawowe wolności, zrównoważony rozwój, polityka zagraniczna i bezpieczeństwa, handel, wymiar sprawiedliwości, wolność i bezpieczeństwo, oraz w 29 innych kluczowych dziedzinach polityki sektorowej, takich jak współpraca gospodarcza i finansowa, energia, transport, środowisko i zmiana klimatu, zatrudnienie i sprawy społeczne, kultura, edukacja i badania naukowe; zachęca obie strony do aktywnego wywiązywania się ze spoczywających na nich zobowiązań;

5. oczekuje, że Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy będzie propagować umocnienie praworządności i zwiększenie uczestnictwa wszystkich obywateli w życiu demokratycznym, bardziej zróżnicowany krajobraz polityczny, lepiej funkcjonujące, niezależne i bezstronne sądownictwo, większą przejrzystość i odpowiedzialność rządu, poprawę prawa pracy zgodnie z wymogami Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), więcej możliwości biznesowych dla małych i średnich przedsiębiorstw, zrównoważony rozwój środowiska, gospodarki wodnej i innych zasobów, w tym efektywność energetyczną i rozwój odnawialnych źródeł energii;

6. podkreśla znaczenie i aktualność zaleceń Parlamentu z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie negocjacji na temat Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem;

7. przypomina, że Parlament podkreślał, iż postęp w negocjacjach w sprawie Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy musi być powiązany z postępowaniem w realizacji reformy politycznej oraz rzeczywistym postępowaniem pod względem poszanowania praw człowieka, praworządności, dobrych rządów i demokratyzacji, przy czym w osiągnięciu tych postępów pomocne byłoby wdrożenie zaleceń Komisji Weneckiej; wyraża poważne obawy w związku z nadal mającym miejsce ograniczaniem prawa do wolności słowa, pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się; wzywa Kazachstan do pełnego wdrożenia zaleceń, jakie przedstawił specjalny sprawozdawca ONZ ds. prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się w sprawozdaniu z wyników jego wizyty w Kazachstanie w styczniu 2015 r.;

8. podkreśla, że dalsze działania muszą być podejmowane w oparciu o zasadę „więcej za więcej”;

9. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy stworzyła możliwość negocjacji umowy o ułatwieniach wizowych między UE i Kazachstanem, a jednocześnie możliwość negocjacji umowy regulującej szczególne zobowiązania w zakresie readmisji; podkreśla znaczenie intensywniejszych kontaktów, w szczególności między ludźmi młodymi i studentami, i wzywa w związku z tym do znacznego rozszerzenia programu Erasmus + dla Kazachstanu;

10. ponownie wzywa Radę, Komisję i wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel do:

— dopilnowania, by obie strony przestrzegały zasadniczych elementów Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, ponieważ nieprzestrzeganie tych elementów będzie skutkowało wszczęciem procedury rozstrzygnięcia sporów (art. 278), a nawet zawieszeniem Umowy w przypadku poważnego naruszenia (art. 279);

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

- określenia poziomów odniesienia i terminów w odniesieniu do wdrażania Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy;
- opracowania mechanizmu całościowego monitorowania przeznaczonego do stosowania przez Parlament i ESDZ od czasu, gdy Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy w pełni wejdzie w życie, z uwzględnieniem elementów określonych w rezolucji Parlamentu z dnia 22 listopada 2012 r.;

11. przypomina, że postanowienia art. 218 ust. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz odpowiednie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości dotyczące natychmiastowego i pełnego dostępu Parlamentu do wszystkich dokumentów negocjacyjnych i związanych z nimi informacji są nadal tylko częściowo respektowane przez wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel, Radę i Komisję;

12. zwraca się do Komisji Współpracy Parlamentarnej UE–Kazachstan o zaktualizowanie jej regulaminu w celu zagwarantowania demokratycznej kontroli tymczasowego stosowania w tych dziedzinach, w których Umowa już weszła w życie, oraz o wykorzystanie jej prerogatyw do przyjmowania zaleceń, jak również o przygotowanie się do sprawowania nadzoru nad stosowaniem całej Umowy, gdy wejdzie ona w pełni w życie;

Dialog polityczny oraz współpraca, demokracja, praworządność, dobre rządy i podstawowe wolności

13. wzywa do tego, by UE w dialogu politycznym z Kazachstanem konsekwentnie priorytetowo traktowała kwestie praworządności i demokracji, podstawowych wolności i praw człowieka;

14. w obliczu protestów społecznych, którym niekiedy towarzyszą akty przemocy, wzywa Kazachstan do podjęcia – w związku z wdrażaniem programu „Kazachstan 2050” – aktywnych i konkretnych działań w sprawie reform politycznych, demokratycznych i społecznych, w tym do wyraźnego podziału władzy na wykonawczą i ustawodawczą oraz do wprowadzenia dodatkowych mechanizmów kontroli i równowagi w systemie konstytucyjnym, zgodnie z zobowiązaniami międzynarodowymi Kazachstanu w ramach poszczególnych instrumentów prawnych ONZ, OBWE i Rady Europy; podkreśla swoje przekonanie, że transformacja, o jaką zabiega Kazachstan, w kierunku nowego rodzaju wzrostu gospodarczego opartego w dużej mierze na nauce, nie wydaje się możliwa bez doskonałej jakości systemu edukacji, bez dostępu szerokich warstw ludności do nowoczesnych usług podstawowych, bez polityki społecznej sprzyjającej włączeniu oraz bez systemu uregulowanych stosunków społecznych, zwłaszcza w gospodarce; z zadowoleniem przyjmuje „program 100 kroków”, w którym widzi próbę podjęcia pilnych reform w tym państwie;

15. z zadowoleniem przyjmuje niedawne pozytywne zmiany w dziedzinie reform konstytucyjnych i administracyjnych, a także ustanowienie platformy konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim; jest jednak poważnie zaniepokojony faktem, że kodeks karny i kodeks administracyjny, które weszły w życie w 2015 r., ograniczają organizacje społeczeństwa obywatelskiego i ich działalność;

16. wzywa Kazachstan do pełnego wdrożenia zaleceń międzynarodowej misji obserwacji wyborów przeprowadzonej przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE podczas wyborów w dniu 20 marca 2016 r., gdyż zgodnie z tymi zaleceniami kraj ten ma nadal wiele do zrobienia, jeśli chodzi o wypełnienie podjętych w ramach OBWE zobowiązań odnoszących się do demokratycznych wyborów; wzywa władze Kazachstanu, aby unikały ograniczania działalności niezależnych kandydatów; nawołuje ponadto do poszanowania praw wyborczych obywateli;

17. z zadowoleniem przyjmuje współpracę Kazachstanu z Komisją Wenecką i wzywa do pełnego wdrożenia jej odpowiednich zaleceń, szczególnie w obszarze reform demokratycznych i reformy sądownictwa;

18. z zadowoleniem przyjmuje bieżące reformy administracyjne i zaleca dalsze reformy służące zagwarantowaniu prawdziwie niezależnego i bezstronnego sądownictwa oraz większą skuteczność działań w walce z korupcją na wszystkich szczeblach; wzywa jednak do usprawnienia zarządzania i przeprowadzenia reform, a także do zapewnienia prawdziwie niezależnej władzy sądowniczej, wolnej od korupcji i gwarantującej prawo do rzetelnego procesu sądowego i prawo do obrony, a także wzywa do podjęcia większych i bardziej skutecznych wysiłków na rzecz zwalczania korupcji, przestępczości zorganizowanej i handlu narkotykami; wzywa do poprawy i modernizacji podstawowych sektorów społecznych i do inwestowania w te sektory; podkreśla, że większy nacisk na rozwój gospodarczy i społeczny w regionach peryferyjnych oraz poza głównymi miastami będzie ważny dla długoterminowej stabilności tego kraju;

19. odnotowuje istnienie platform dialogu społeczeństwa obywatelskiego; ponownie wyraża zaniepokojenie w związku z przepisami dotyczącymi organizacji pozarządowych, ponieważ przepisy te ograniczają niezależność tych organizacji i możliwość prowadzenia przez nie działalności; przypomina o znaczeniu aktywnego i niezależnego społeczeństwa obywatelskiego dla zrównoważonej przyszłości Kazachstanu; wzywa władze Kazachstanu do zagwarantowania, że niezależnie od okoliczności wszyscy obrońcy praw człowieka i wszystkie organizacje pozarządowe w Kazachstanie mogą wykonywać swoje prawnie uzasadnione działania w zakresie praw człowieka, bez żadnych ograniczeń i obaw o represje,

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

a tym samym do przyczynienia się do zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i wzmocnienia demokracji; jest zdania, że Umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy oznacza również większe wsparcie dla rozwoju autentycznego społeczeństwa obywatelskiego, i wzywa władze Kazachstanu do podjęcia stosownych działań; wzywa również Komisję do intensyfikacji programów mających na celu wzmocnienie i konsolidację działań niezależnych organizacji pozarządowych;

20. wzywa do położenia kresu prześladowaniom sądowym, nękanii i więzieniu niezależnych dziennikarzy, działaczy społeczeństwa obywatelskiego, działaczy związkowych, obrońców praw człowieka, polityków opozycji i innych osób, które głośno wypowiadają swoje zdanie, w odwecie za korzystanie przez te osoby z prawa do wolności wypowiedzi i innych podstawowych wolności, przy czym zjawisko to zintensyfikowało się w ciągu ostatnich kilku lat; zwraca się o pełną rehabilitację i natychmiastowe uwolnienie wszystkich działaczy i więźniów politycznych przebywających obecnie w więzieniu, a także o zniesienie ograniczeń w przemieszczaniu się, nałożonych na innych działaczy; zwraca się o położenie kresu nadużywaniu procedur ekstradycyjnych Interpolu oraz o zaprzestanie prześladowania opozycji politycznej za granicą;

21. z zadowoleniem przyjmuje warunkowe zwolnienie z więzienia w sierpniu 2016 r. Władimira Kozłowa, czołowego kazachskiego aktywisty i przywódcy opozycyjnej partii Alga!

22. wyraża zaniepokojenie ograniczaniem wolności mediów, wolności wypowiedzi, wolności zrzeszania się i zgromadzeń oraz wolności religii, również za pomocą restrykcyjnego prawodawstwa, presji, cenzury i ścigania działaczy; zwraca uwagę, że wolność słowa dla niezależnych mediów, blogerów i samych obywateli jest uniwersalną wartością, która musi być chroniona; zaleca, by Kazachstan w swoim systemie prawnym stosował standardy Rady Europy; przyjmuje do wiadomości starania Kazachstanu na rzecz poprawy wizerunku tego kraju na arenie międzynarodowej, na co wskazuje niedawne otwarcie EXPO-2017 w Astanie; zwraca jednak uwagę, że działania te są podważane przez mające miejsce w ostatnich miesiącach ataki na osoby o odmiennych poglądach i naciski wywierane na społeczeństwo obywatelskie;

23. jest zaniepokojony faktem, że niektóre z przepisów niedawno zreformowanego kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego ograniczają wolność wypowiedzi; zachęca Kazachstan do ponownego przeanalizowania tych przepisów, w szczególności w odniesieniu do kryminalizacji zniesławienia;

24. podkreśla, że wolność mediów i wolność wypowiedzi mają kluczowe znaczenie dla tworzenia i utrwalania demokracji, praworządności i praw człowieka; wyraża ubolewanie w związku z tym, że otoczenie niezależnych mediów stało się jeszcze bardziej nieprzyjazne; wyraża zaniepokojenie projektem ustawy medialnej, której celem jest wdrożenie przepisów zobowiązujących dziennikarzy do sprawdzania informacji u władz państwowych; apeluje do władz Kazachstanu o wycofanie takich poprawek z projektu ich aktu prawnego oraz o zapewnienie dziennikarzom pełnej niezależności w prowadzeniu śledztw dziennikarskich i informowaniu; ponadto wzywa władze Kazachstanu, by powstrzymały się od ograniczania dostępu do internetowych i tradycyjnych mediów wyrażających się krytycznie o rządzie, zarówno na terenie kraju, jak i z zagranicy; ubolewa nad tym, że zniesławienie nadal podlega sankcjom karnym w Kazachstanie, i podkreśla, że sytuacja ta stała się problematyczna w świetle wolności wypowiedzi w tym kraju; jest zaniepokojony dużą liczbą pozwów o zniesławienie, w tym sprawami przeciwko kilku nadawcom i stronom internetowym niepochlebnie wyrażającym się na temat polityki rządu i systematycznie blokowanym, przy czym sprawy te są wnoszone przez urzędników i inne osoby publiczne, które objęte są specjalną ochroną i występują o duże kwoty jako zadośćuczynienie za szkody moralne wyrządzone w związku z artykułami zawierającymi zarzuty korupcji i uchybień lub opisującymi inne niewygodne dla nich kwestie;

25. wzywa do odwrócenia negatywnych trendów w obszarze wolności mediów, wolności wypowiedzi, wolności zrzeszania się i zgromadzeń oraz wolności religii; zaleca, by Kazachstan w przepisach prawnych stosował standardy Rady Europy; w tym kontekście przyjmuje do wiadomości, że od 2016 r. wszystkie organizacje pozarządowe w Kazachstanie są zobowiązane na mocy prawa do rejestrowania się we właściwych organach i do corocznego przedstawiania informacji na temat prowadzonej działalności w celu umieszczenia ich w rządowej bazie danych organizacji pozarządowych; podkreśla, że krok ten może przyczynić się do zwiększenia przejrzystości w tym sektorze; jest jednak zaniepokojony, że nowe wymagania sumują się z i tak już obszernymi obowiązkami sprawozdawczymi sektora pozarządowego wobec państwa, a stosowanie polityki przejrzystości w nieproporcjonalnym stopniu obciąża niekomercyjny sektor pozarządowy, jako że wymagania te nie mają zastosowania do żadnych innych podmiotów prawnych; jest zaniepokojony tym, że za udział w działalności stowarzyszeń niezarejestrowanych grozi odpowiedzialność karna i że niedostarczenie informacji do nowej bazy danych lub dostarczenie „nieprawidłowych” informacji może skutkować karami dla organizacji; ubolewa nad tym, że działalność zarejestrowanych stowarzyszeń społecznych może zostać zawieszona lub zakazana wyrokiem sądu za każde naruszenie prawa krajowego, nawet w przypadku drobnego naruszenia;

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

26. zauważa z zaniepokojeniem, że niedawne przyjęcie przepisów antyterrorystycznych, w tym projektu ustawy przewidującej odbieranie obywatelstwa osobom podejrzanym o terroryzm, może doprowadzić do tłumienia pokojowej i legalnej opozycji politycznej; wzywa władze Kazachstanu, by unikały stosowania tych przepisów z uwagi na możliwe skutki polegające na ograniczaniu wolności słowa, wolności religii lub przekonań, niezależności sądownictwa lub zakazywaniu prowadzenia działalności opozycyjnej;

27. przyjmuje do wiadomości, że w swoich uwagach końcowych w sprawie Kazachstanu przyjętych latem 2016 r. Komitet Praw Człowieka ONZ wyraził zaniepokojenie nieprecyzyjnie sformułowanymi postanowieniami art. 174 kodeksu karnego, w którym zakazuje się „podżegania” do społecznych, krajowych lub innych sporów, oraz art. 274, w którym zakazuje się „rozpowszechniania informacji, o których wiadomo, że są nieprawdziwe”, i wykorzystywaniem tych przepisów do nieuzasadnionego ograniczania wolności wypowiedzi i innych praw chronionych na mocy Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych; ubolewa nad tym, że wielu działaczy społeczeństwa obywatelskiego i dziennikarzy zostało oskarżonych i uwięzionych na podstawie wspomnianych powyżej artykułów kodeksu karnego; zauważa, że wśród tych osób znajdują się Maks Bokayev i Talgat Ayan, skazani na kary 5 lat pozbawienia wolności za udział w pokojowych protestach przeciwko reformie rolnej, które miały miejsce w Kazachstanie wiosną 2016 r.; wzywa rząd Kazachstanu do uwolnienia wszystkich tych osób oraz do wycofania zarzutów wobec nich;

28. wzywa Kazachstan do zmiany ustawy o związkach zawodowych z 2014 r. oraz kodeksu pracy z 2015 r. w celu dostosowania ich do standardów MOP; przypomina Kazachstanowi, że ma on obowiązek dostosowania się w pełni do wniosków przyjętych przez Komitet ds. Stosowania Konwencji i Zaleceń MOP (w latach 2017, 2016 i 2015);

29. potępia zamknięcie w styczniu 2017 r. Konfederacji Niezależnych Związków Zawodowych Kazachstanu (CITUK) w drodze nakazu sądowego za rzekomy brak potwierdzenia statusu tej konfederacji na mocy restrykcyjnej ustawy z 2014 r. o związkach zawodowych; przypomina władzom Kazachstanu o potrzebie zagwarantowania niezależnego i bezstronnego systemu sądowego oraz umożliwienia rzeczywistego dialogu społecznego, również poprzez wspieranie istnienia i funkcjonowania niezależnych związków zawodowych, takich jak CITUK i podmioty z nim powiązane; odwołuje się do wniosków wydanych w czerwcu 2017 r. przez Komitet MOP ds. Stosowania Konwencji i Zaleceń na temat sytuacji w Kazachstanie; ubolewa nad faktem, że Larisa Charkowa, przewodnicząca CITUK, w dniu 25 lipca 2017 r. została uznana przez sąd za winną defraudacji i nadużyć związanych z wykorzystaniem funduszy związków zawodowych, które to zarzuty wyglądają na umotywowane politycznie; ubolewa nad faktem, że oprócz 100 godzin pracy społecznej i zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych w stowarzyszeniach publicznych przez okres pięciu lat, została ona skazana arbitralnie na karę czterech lat ograniczenia prawa do swobodnego przemieszczania się; wzywa Kazachstan do uchylenia wyroku skazującego i wycofania zarzutów wobec niej;

30. ubolewa nad tym, że w kwietniu i maju 2017 r. dwóch innych przywódców związków zawodowych, Nurbeka Kushakbayeva i Amina Jeleusinowa, skazano odpowiednio na dwa i pół roku oraz dwa lata pozbawienia wolności na podstawie zarzutów karnych, które również zostały uznane za umotywowane politycznie; zauważa, że wyroki skazujące dla trzech liderów związków zawodowych stanowią cios dla niezależnej działalności związków zawodowych w tym kraju;

31. zwraca uwagę na wieloetniczność i wielowyznaniowość Kazachstanu i podkreśla potrzebę ochrony mniejszości i ich praw, w szczególności w odniesieniu do używania języków, wolności religii lub przekonań, niedyskryminacji i równości szans; z zadowoleniem przyjmuje pokojowe współistnienie różnych wspólnot w Kazachstanie;

32. apeluje o gruntowny przegląd corocznego dialogu dotyczącego praw człowieka między UE a Kazachstanem, tak by uczynić go bardziej skutecznym i bardziej zorientowanym na wyniki; apeluje do władz Kazachstanu, aby w pełni zaangażowały się w ten dialog, jak również w dialog na wszystkich innych forach, w celu osiągnięcia wymiernego postępu w zakresie sytuacji związanej z prawami człowieka w tym kraju, przy zwróceniu szczególnej uwagi na indywidualne przypadki; przypomina, że należy zagwarantować zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w te dialogi i konsultacje;

33. podkreśla konieczność ciągłego zaangażowania w cyklu stosowania mechanizmu powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka Rady Praw Człowieka ONZ, w szczególności w odniesieniu do skutecznego wdrażania jej zaleceń;

34. nalega, by Kazachstan wypełnił zalecenia Komitetu ONZ przeciwko Torturom oraz zalecenia wydane w 2009 r. przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. tortur;

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

35. wyraża ubolewanie, że Kazachstan jak dotąd odmawia zgody na wszczęcie niezależnego międzynarodowego dochodzenia w sprawie wydarzeń, które miały miejsce w Żangaözen w 2011 r., mimo że jest do tego wzywany przez UNHCR;
36. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kazachstan ubiega się o przystąpienie do kilku konwencji Rady Europy;
37. ubolewa nad tym, że Kazachstan nie jest stroną ani sygnatariuszem Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego, i wzywa Kazachstan do podpisania go i przystąpienia do niego;

Stosunki międzynarodowe, współpraca regionalna i wyzwania globalne

38. z zadowoleniem przyjmuje konstruktywną współpracę Kazachstanu w dziedzinie stosunków międzynarodowych, która w istotny sposób przyczynia się do pokoju i stabilizacji zarówno na poziomie regionalnym, jak i globalnym, na przykład poprzez ułatwianie rozmów w sprawie irańskiego programu jądrowego, negocjacje między stronami w Astanie na temat kompleksowego rozwiązania w celu zakończenia wojny w Syrii, wysiłki dyplomatyczne w odniesieniu do konfliktu na Ukrainie oraz inicjatywę dotyczącą Konferencji w sprawie Interakcji i Środków Budowy Zaufania w Azji; zachęca Kazachstan do dalszego zaangażowania i odgrywania konstruktywnej roli na arenie międzynarodowej; w tym względzie z zadowoleniem przyjmuje apel o stopniowe położenie kresu konfliktom zbrojnym poprzez nierozprzestrzenianie broni jądrowej i rozbrojenie, a także poczynienie pierwszych kroków na rzecz Powszechnej deklaracji o świecie wolnym od broni jądrowej; z zadowoleniem przyjmuje w szczególności decyzję Kazachstanu o nieprzystępowaniu do rosyjskiego embarga na unijne produkty rolne i uważa, że jest to konkretny i zachęcający sygnał gotowości tego kraju do pogłębienia dialogu i współpracy z UE;
39. odnotowuje geostrategiczne znaczenie Kazachstanu i wyraża zrozumienie dla wielowektorowej polityki zagranicznej Kazachstanu, której celem są przyjazne i przewidywalne stosunki, w tym budowanie i równoważenie w pierwszej kolejności stosunków dobrosąsiedzkich z Rosją, Chinami, sąsiadującymi państwami środkowoazjatyckimi oraz innymi partnerami, w tym USA i UE;
40. uznaje Kazachstan za ważnego partnera w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa, zwłaszcza ze względu na istotną rolę, jaką kraj ten odgrywa w ogólnoświatowym procesie rozbrojenia jądrowego i budowania bezpieczeństwa jądrowego, a także ze względu na niestałe członkostwo tego kraju w Radzie Bezpieczeństwa ONZ w latach 2017–2018;
41. uznaje wyzwanie związane z bezpieczeństwem, jakie dla Kazachstanu stwarza Daisz i inne organizacje terrorystyczne figurujące w wykazie Rady Bezpieczeństwa ONZ; zauważa dużą liczbę obywateli Kazachstanu wśród zagranicznych bojowników na Bliskim Wschodzie; dostrzega ryzyko dalszej destabilizacji Kazachstanu w związku z trwającym konfliktem w Afganistanie, w tym poprzez ekstremizm religijny, handel narkotykami i terroryzm; wzywa do zacieśnienia współpracy w zakresie przeciwdziałania brutalnemu ekstremizmowi i zwalczania terroryzmu i podkreśla, że przede wszystkim należałoby wyeliminować pierwotne przyczyny radykalizacji; odnotowuje, że art. 13 Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy skupia się na środkach mających na celu przeciwdziałanie terroryzmowi i odgrywa zasadniczą rolę, w szczególności w obecnej sytuacji międzynarodowej;
42. zwraca uwagę, że Kazachstan należy do wszystkich głównych organizacji regionalnych; uważa, że międzynarodowa reputacja, jaką Kazachstan wypracował sobie niedawno, przewodnicząc tak różnorodnym organizacjom międzynarodowym, jak OBWE, Organizacja Współpracy Islamskiej, Wspólnota Niepodległych Państw, Szanghajska Organizacja Współpracy czy też Organizacja Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym, stanowi doskonałą podstawę wspólnych działań z myślą o ustabilizowaniu sytuacji w zakresie bezpieczeństwa w regionie środkowoazjatyckim oraz o rozwiązywaniu globalnych wyzwań na płaszczyźnie wielostronnej; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje jasne oświadczenia Kazachstanu, zgodnie z którymi jego członkostwo w Eurazjatyckiej Unii Gospodarczej nie będzie stanowiło przeszkody dla zacieśniania stosunków z UE;
43. zaleca, by UE nadal wspierała współpracę regionalną w Azji Środkowej, w szczególności w zakresie praworządności, środków budowy zaufania, gospodarki wodnej i gospodarowania zasobami, zarządzania granicami, stabilności i bezpieczeństwa; popiera w tym względzie starania podejmowane przez Kazachstan w celu propagowania stosunków dobrosąsiedzkich i stania się gwarantem stabilności w regionie; wzywa do trwałego porozumienia państw Azji Środkowej w dziedzinie gospodarki wodnej, energetyki i bezpieczeństwa, uwzględniającego interesy wszystkich stron;
44. zauważa, że Kazachstan jest wiodącą potęgą w regionie Azji Środkowej; wzywa Kazachstan do wykorzystania tej pozycji jako podstawy do podjęcia pozytywnej współpracy z państwami sąsiadującymi w regionie, a także do podjęcia kroków na rzecz rozwijania współpracy regionalnej;

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

Zrównoważony rozwój, energia i środowisko

45. z zadowoleniem przyjmuje trzecią strategię modernizacji Kazachstanu zapowiedzianą w styczniu 2017 r., której celem jest umieszczenie tego kraju wśród 30 najbardziej rozwiniętych państw świata;
46. przyjmuje z zadowoleniem ulepszony rozdział dotyczący współpracy w zakresie surowców i energii, który może w ogromnym stopniu przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego UE; przypomina, że Kazachstan odgrywa ważną rolę w dostarczaniu energii do UE; wzywa UE do nawiązania bardziej aktywnej współpracy energetycznej i do nasilenia dialogu z Kazachstanem i innymi państwami Azji Środkowej w celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego UE;
47. z zadowoleniem przyjmuje włączenie do Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy rozdziału na temat współpracy w dziedzinie zmiany klimatu; wzywa UE do dalszej współpracy z rządem Kazachstanu i do wspierania go w określaniu i opracowywaniu innowacyjnych i zrównoważonych strategii politycznych w zakresie środowiska naturalnego i ekologii; przypomina, że Kazachstan dotkliwie odczuwa skutki dwóch z najpoważniejszych katastrof ekologicznych spowodowanych przez człowieka na świecie, a mianowicie wysychania Jeziora Aralskiego i prób atomowych przeprowadzanych w przeszłości przez ZSRR w Semeju/Semipałatyńsku; wzywa Komisję do zwiększenia pomocy dla władz Kazachstanu, zarówno na poziomie technicznym, jak i finansowym, na rzecz znacznej poprawy gospodarki wodnej i ochrony wody w basenie Jeziora Aralskiego w ramach programu działania Międzynarodowego Funduszu na rzecz Ratowania Jeziora Aralskiego, a także do opracowania skutecznego planu działania na rzecz oczyszczenia dawnego terenu poligonu jądrowego; z zadowoleniem przyjmuje udział Kazachstanu w dobrowolnym programie partnerskim „Zielony most”; uważa, że w dłuższej perspektywie będzie on stabilną podstawą ekologicznych inwestycji, transferu nowych technologii i innowacji, a także przyczyni się do powstania społeczeństwa korzystającego z energii bezemisyjnej;
48. podkreśla potrzebę zastosowania w Kazachstanie zasady zrównoważonego rozwoju środowiskowego w odniesieniu do wydobywania i przetwarzania bogatych zasobów naturalnych tego kraju; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kazachstan przestrzega norm Inicjatywy przejrzystości w branżach wydobywczych (EITI);

Handel i gospodarka

49. przypomina, że UE jest najważniejszym partnerem handlowym i inwestycyjnym Kazachstanu, a Kazachstan jest głównym partnerem handlowym UE w Azji Środkowej; wyraża nadzieję, że te stosunki będą dalej zacieśniane; zauważa, że 80 % eksportu Kazachstanu do UE stanowi ropa naftowa i gaz ziemny; przypomina o znaczeniu większego zróżnicowania jego wymiany handlowej z UE; podkreśla, że handel i prawa człowieka mogą wzmacniać się nawzajem, jeśli respektowane są zasady praworządności; przypomina, że środowisko biznesu ma do odegrania ważną rolę w oferowaniu pozytywnych zachęt w zakresie promowania praw człowieka, demokracji i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw; wskazuje, że globalne łańcuchy wartości przyczyniają się do wzmacniania międzynarodowych podstawowych norm pracowniczych, środowiskowych i społecznych oraz norm dotyczących praw człowieka, w tym do ustanawiania i egzekwowania środków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, możliwości edukacyjnych, bezstronnych instytucji i ograniczania korupcji;
50. przyjmuje z zadowoleniem przystąpienie Kazachstanu do WTO w dniu 1 stycznia 2016 r., gdyż przyczyniło się ono do modernizacji gospodarki i administracji tego kraju; zauważa, że podstawą gospodarki Kazachstanu jest w dużej mierze wydobywanie i eksport surowców i węglowodorów; wyraża nadzieję, że ambitny program dywersyfikacji gospodarczej, w której UE mogłaby odegrać ważną rolę, i reformy państwa, przewidujący między innymi profesjonalizację administracji publicznej oraz wprowadzenie środków mających na celu zwalczanie korupcji, zostanie konkretnie i w pełni przeprowadzony; wzywa w szczególności Komisję do wspierania Kazachstanu, tak aby jego gospodarka była przyjazna dla środowiska i zrównoważona;
51. odnotowuje zobowiązanie Kazachstanu do pełnej liberalizacji przepływów kapitału w postaci inwestycji bezpośrednich oraz wyraża ubolewanie, że w tytule Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, który jest poświęcony handlowi i działalności gospodarczej, nie ma postanowień antykorupcyjnych; jest zdania, że monitorując wdrożenie Umowy, szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie dotyczące ładu korporacyjnego i korupcji, aby nie dopuścić do zwiększenia ryzyka prania pieniędzy;
52. z zadowoleniem stwierdza, że podczas pierwszego roku stosowania Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy Kazachstan pokazał, że jest zdecydowany wywiązywać się z zobowiązań wynikających z Umowy i z członkostwa w WTO; apeluje do Kazachstanu o wypełnienie zobowiązań wynikających z Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, dotyczących praw własności intelektualnej, w oparciu o regionalny system wyczerpania;
53. apeluje do Kazachstanu o pełne dostosowanie taryf przywozowych do zobowiązań wynikających z członkostwa w WTO i zobowiązań wynikających z Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, niezależnie od członkostwa w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, aby uniknąć wysokich płatności wyrównawczych na rzecz partnerów handlowych w ramach WTO;

Wtorek, 12 grudnia 2017 r.

54. wzywa Kazachstan do przystąpienia do zintegrowanego skomputeryzowanego systemu weterynaryjnego (system TRACES), aby umożliwić skuteczne kontrole sanitarne i fitosanitarne, i do korzystania w tej dziedzinie z dwustronnych certyfikatów unijno-kazachskich;

55. przyjmuje do wiadomości ogólny pięcioletni okres przejściowy dotyczący zamówień publicznych oraz ośmioletni okres przejściowy w branży budowlanej, ustanowione na mocy Umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, oraz wyraża zadowolenie z perspektywy zacieśnienia stosunków handlowych po wygaśnięciu tych okresów; zwraca uwagę, że zamówienia publiczne to dla Kazachstanu ważny instrument polityki publicznej;

o

o o

56. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi Unii Europejskiej w Azji Środkowej, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Kazachstanu.
